

Vlaamse combinatiefuncties doen het goed

tekst: drs. Edward Moolenburgh --- fotografie: Erik Symons

In Vlaanderen zijn brede scholen met een sportaanbod al tien jaar in ontwikkeling. Er zijn overeenkomsten en verschillen met de Nederlandse combinatiefuncties. Uiteindelijk gaat het om het stimuleren van een fitte levensstijl.

In 2001 startte 'Brede school met sportaanbod' als proefproject in Vlaanderen. 'We hebben met dit project een aantal doelstellingen voor ogen', aldus Nicole De Croock van de Vlaamse sportdienst Bloso. 'Ten eerste gaat het om de bevordering van de interactie tussen scholen en de lokale sportwereld zodat een brug wordt geslagen tussen de sportlessen op school en sportbeoefening daarbuiten. Vervolgens willen we zo veel mogelijk naschoolse, kwalitatief hoogstaande, sportactiviteiten organiseren voor zoveel mogelijk leerlingen. Tenslotte gaat het natuurlijk om het stimuleren van een sportieve en fitte levensstijl.'

Dit klinkt bekend in de oren. Immers, deze doelstellingen sluiten bijna naadloos aan bij drie van de vier doelstellingen van de Impuls in Nederland:

- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod, zowel in het po als het vo.
- Het versterken van sportverenigingen en het inzetten daarvan voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.

Het sluit minder aan bij de doelstelling 'het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening'.

Centrale rol medewerker Brede School

De medewerker Brede School of Follo-leerkracht staat centraal in het Vlaamse verhaal. Dit is een vastbenoemde leerkracht lichamelijke opvoeding die voor de helft van zijn lestaken wordt vrijgesteld ('verlof wegens opdracht in het belang van het onderwijs') en is gedetacheerd bij het Vlaams Bureau Schoolsport. Het gaat meestal om een ervaren leerkracht die meer wil doen dan lesgeven en zijn netwerk en *knowhow* wil inzetten om het sporten door leerlingen lokaal te bevorderen. 'Het is niet altijd gemakkelijk om deze personen te vinden', aldus Eric Swinnen van Stichting

Vlaamse Schoolsport. 'Ze moeten ook zelfstandig vanuit huis kunnen werken.'

Momenteel zijn 20 medewerkers Brede School (10fte) werkzaam in diverse Vlaamse gemeenten. Dit lijkt schrill af te steken tegen de 2250 fte waar het in Nederland om gaat. Deze vergelijking gaat niet op. Binnen de driehoek van gemeente, school en sportclub vervult de medewerker in Vlaanderen een puur coördinerende, ontwikkelende en registrerende rol. Hij of zij is bruggenbouwer, aanspreekpunt en ook verantwoordelijk voor de lokale promotie en de coördinatie van de onderwijsgebondensport. De daadwerkelijke uitvoering en begeleiding van de naschoolse sportactiviteiten zelf vindt plaats door anderen. In Nederland zien we dat de coördinerende en uitvoerende rol over het algemeen is verenigd binnen één combinatiefunctionaris.

SportSNACK

SportSNACK is een sportaanbod voor leerlingen van basisscholen dat past binnen het brede schoolconcept van de betrokken school. Het is gericht op één extra uur beweging en sport per week voor elke klasgroep aansluitend op het laatste lesuur. Plezier en recreatief bewegen staan centraal en de activiteiten worden aangepast aan de leeftijd, ontwikkeling en interesse van de doelgroep. De deelnemer betaalt 1,50 euro, de lesgever ontvangt een vrijwilligersvergoeding.

- Als belangrijkste voordelen worden gezien:
- Kinderen bewegen meer, met extra aandacht voor kinderen die zelf niet sporten.
  - Ouders hebben een begeleid sportaanbod voor hun kinderen als ze zelf vaak nog werken.
  - Kinderen nemen op leuke manier deel aan naschoolse opvang.
  - Scholen kunnen een uitgebreid naschoolaanbod presenteren en zich zo verder als brede school ontwikkelen.

Naar meer uniformiteit

In Vlaanderen is momenteel gekozen voor meer sturing en een uniform minimumaanbod. Ook dit is een belangrijk verschil met Nederland waar sprake is van lokaal maatwerk. Dit geüniformeerde aanbod sluit overigens niet uit dat er lokaal ook andere activiteiten worden ontwikkeld en dit gebeurt ook. De experimenten hebben inmiddels geleid tot twee succesformules die breed worden geïmplementeerd (zie kaders).

‘De reacties in de plaatsen waar een medewerker Brede School werkzaam is, zijn uitermate positief’, aldus De Croock. ‘Hij of zij wordt vaak met open armen ontvangen door zowel de scholen als de

sportwereld. De medewerker neemt anderen werk uit handen door netwerken op te bouwen en is een katalysator voor een groter sportaanbod en meer samenwerking.’ Swinnen vult aan: ‘Het blijkt ook dat hij bruggen bouwt tussen scholen onderling door contacten te leggen en goed werkende initiatieven door te spelen.’

Als groot voordeel wordt gezien dat de medewerker Brede School pedagogisch geschoold is, de doelgroepen al kent en ook al een eigen netwerk heeft van scholen en sportaanbieders omdat hij al jaren actief is in de regio. Dit laatste geldt zeker niet altijd in Nederland. De cijfers zien er dan ook goed uit. In het schooljaar 2009/2010 participeerden in het primair onderwijs ruim 80.000 leerlingen in de naschoolse activiteiten en dan met name in de SportSNACK. In het voortgezet onderwijs is de SNS-pas een groot succes met ruim 235.000 deelnemers. Uit evaluaties blijkt dat de meeste middelbare scholieren gemiddeld twee keer per week aan één van de activiteiten deelnemen, terwijl ongeveer 65 procent van deze jongeren niet zijn aangesloten bij een sportclub. Het nadeel is dat het een arbeidsintensief concept is voor de medewerker Brede School waardoor slechts een beperkt aantal scholen kan meedoen.

Organisatie en financiën

De ondersteuning van de Follo-leerkracht vindt plaats door middel van een handleiding, drie keer per jaar een vergadering met de stuurgroep waar

ook De Croock en Swinnen in zijn vertegenwoordigd, vergaderingen op provinciaal niveau en informatie via de websites van Bloso, Stichting Vlaamse Schoolsport en SNS-pas. De provinciale coördinator, Swinnen en De Croock fungeren als klankbord. Ook hier zien we dus meer centrale aansturing, terwijl dit in Nederland op gemeentenniveau plaatsvindt.

De financiële inbreng van de Vlaamse overheid via Bloso bedraagt in 2010 ruim 6 ton waarvan 2/3 is bestemd voor loonkosten en 1/3 voor uitvoering. Helaas is het aantal Follo-leerkrachten of medewerkers Brede School met ingang van het nieuwe schooljaar met de helft teruggebracht tot 10fte in verband met bezuinigingen bij het ministerie van Onderwijs. Het ministerie vergoedde voorheen de loonkosten van tien medewerkers. Al met al een substantieel kleiner bedrag dan er in Nederland is vrijgemaakt, waarbij natuurlijk moet worden opgemerkt dat de Follo-leerkracht alleen een voorportaal is waarachter veel meer gebeurt en veel mensen betrokken zijn. ●

Nadere informatie:

www.bloso.be

www.bloso.be/schoolsport

www.schoolsport.be

www.sportnaschool.be

Sport-Na-School-pas

Met de Sport-Na-School-pas (SNS-pas) kunnen leerlingen uit het voortgezet onderwijs kiezen uit een veelheid van sporten. Zij betalen 40 euro voor een jaar. Het precieze programma wordt samengesteld in samenspraak tussen de Follo-medewerker, de gemeentelijke sportdienst, lokale sportclubs en sportcentra en de scholen. Gespecialiseerde (en gediplomeerde) lesgevers moeten goed kunnen omgaan met sterk wisselende deelnemersaantallen en verschillen in niveau van deelnemers. Voor de scholen is de belasting minimaal. Zij maken reclame, innen deelnamegeld, verspreiden de passen en stellen hun infrastructuur ter beschikking.

De doelstellingen van de SNS-pas zijn om:

- Leerlingen een gevarieerd aanbod van recreatieve sportactiviteiten te geven, in de schoolomgeving en direct aansluitend op school zodat leerlingen meer en regelmatigere sporten en in contact komen met voor hen nieuwe sporten.
- De weg te effenen naar lokale sportclubs.
  - Minder sportieve jongeren ook een laagdrempelige kans te geven om iets geschikts te vinden.
- Een betaalbaar sportaanbod te bieden.